

จะเยียวยา การท่องเที่ยวจากวิกฤตได้อย่างไร

แมว่าท่านนายกรัฐมนตรีจะออกมาขานรับกระแสดังนี้ และแม้ว่าท่านเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะออกมาพูดว่านักท่องเที่ยวเริ่มกลับมาแล้ว

แต่ในที่ประชุมของสภาที่ปรึกษาที่เชียงใหม่เมื่อวันที่ 5 สิงหาคมที่ผ่านมาซึ่งไม่รู้ดีกว่าเชียงใหม่คึกคักขึ้น เหตุผลหนึ่งอาจจะเป็นเพราะเชียงใหม่เข้าสู่ช่วงเวลาโลว์ซีซั่น

งานวิจัยของศูนย์วิจัย อันทอง สถาบันศึกษาโอบายสาธารณะ ภายใต้โครงการเมธีวิจัยอาวุโสของ สกว. พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การพัฒนาการท่องเที่ยวในเชียงใหม่สวนทางกับภูเก็ตและพัทยาที่มีช่วงโลว์ซีซั่นลดลง เพราะนักท่องเที่ยวเริ่มมาทั้งปี

แต่เชียงใหม่กลับมีช่วงโลว์ซีซั่นขยายมากขึ้น

แต่เดิมนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติไม่มาเชียงใหม่ในฤดูเดียวกัน และช่วยกันพยุงการท่องเที่ยวเชียงใหม่ไว้ เดียวนี้การท่องเที่ยวที่เชียงใหม่ในเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคมกลายเป็นโลว์ซีซั่น เพราะปัญหาหมอกควัน ซึ่งนักท่องเที่ยวไทยเริ่มรู้ถึงปัญหานี้แล้ว โซคิตส์ที่ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติยังไม่รู้ถึงปัญหา

แต่เนื่องจากเชียงใหม่ต้องอาศัยนักท่องเที่ยวต่างชาติหรือพวกแฟนคลับที่มาบ่อยๆ (60% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด)อีกไม่นานนักท่องเที่ยวต่างชาติก็จะเริ่มรู้สึก นอกจากนี้ การท่องเที่ยวที่เชียงใหม่จะกระเตื้องขึ้นในเดือนเมษายนเพราะสงกรานต์ แต่ปีนี้สงกรานต์เลื่อนกับพฤษภาคมก็ไม่ได้ทำลายบรรยากาศการท่องเที่ยวไปหมดสิ้น และดูเหมือนว่าเราไม่สามารถพาประเทศและเชียงใหม่ออกจากวังวนแห่งวิกฤตเศรษฐกิจท่องเที่ยวได้

ปัญหาที่สองของเชียงใหม่และจุดหมายปลายทางอื่น (นอก กทม. และภูเก็ต) คือ ค่าตั๋วเครื่องบินของการบินไทยที่แพงมากไม่ได้สัดส่วนกับค่าโรงแรม เมื่อเทียบกับคุณภาพแล้ว โรงแรมเชียงใหม่แทบจะถูกที่สุดในโลก

การขยายการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีสายการบิน Low cost มากขึ้น หวังว่าไทยไทเกอร์จะมาช่วยแก้ปัญหา

ปัญหาที่สามจะเป็นปัญหาเฉพาะจังหวัดคือปัญหาการเมือง รัฐมนตรีมาดูงานและประชุมที่เชียงใหม่ไม่ได้ เพราะมีอบต.ที่เชียงใหม่เข้มแข็งข้าราชการไม่กล้ามาจัดประชุมที่เชียงใหม่ สัมมนา ก็หายหมด

ประเด็นที่สามนี้ใครก็มาช่วยแก้ปัญหาไม่ได้ คนเชียงใหม่ต้องคุยกันเองให้รู้เรื่อง ตัดสินใจเองว่าจะ

แลกเป้าหมายทางการเมืองกับปากท้องอย่างไร

ในที่ประชุมสภาที่ปรึกษาเรื่อง จะเยียวยาวิกฤตเศรษฐกิจได้อย่างไร ได้มีผู้เสนอให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเชียงใหม่ลดราคาครั้งใหญ่ เพื่อกระตุ้นตลาด

มาตรการเหล่านี้ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการมาตัวตายในระยะยาว เพราะค่าตั๋วเครื่องบินแพงขนาดนี้ลดค่าโรงแรมไปก็ไม่มีประโยชน์ จะผลักดันตัวเองเข้าสู่วงจรอุบาทว์ของการตัดราคาลงไปเรื่อยๆ

(อ่านต่อหน้า 7)

สำหรับกิจการ 3 ดาวลงมา การใช้รถลดราคาอาจจะจำเป็นบ้าง แต่สำหรับกิจการ 4 ดาวขึ้นไปแล้ว การลดราคาจะทำให้ไม่สามารถกลับไปสู่ตำแหน่งทางการตลาดเดิมได้ แต่ควรเพิ่มโปรแกรมหรือรายการแจก เช่น โรงแรมให้เข้าสปา นวดตัวฟรี 1 ชั่วโมง นวดเท้าฟรี หรือเมนูอาหารเย็นโต๊ะจีน หรืออาหารเที่ยงบุฟเฟต์บ้างก็ได้ เนื่องจากช่วงนี้เป็นฤดูฝน โรงแรมหรือบริษัทท่องเที่ยวควรจัดโปรแกรมที่ใช้เวลาในร่มให้มาก หรือจัดชิงถ้วยเชียงใหม่สำหรับกีฬาในร่มที่ประเทศเพื่อนบ้านสนใจ เช่น แบดมินตัน ตะกร้อ หมากกรู หมากล้อม เป็นต้น หรือมีคอร์สฝึกสมาธิฟรี จัดพิชียาตรีสู่วัย สะเดาะเคราะห์ เสริมดวง ฯลฯ

ททท. น่าจะจัดรายการแคมเปญใหญ่ๆ เรียกขวัญนักท่องเที่ยวเชียงใหม่ เช่น จัดคอนเสิร์ตที่เขื่อนดาราตั้งที่เป็นคนเชียงใหม่ เช่น เขียวกัมभी เดอะสตาร์ประชันกับนัก AF4

มีผู้สนใจด้านการท่องเที่ยวถามผู้เขียนว่าทำไมประเทศไทยถึงไม่ใช้กาลีโนเป็นตัวเรียกแขกเรื่องนี้แนะนำให้ไปฟังคำตอบในวันที่ 13 กันยายน 2553 ที่โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ ในการสัมมนาเรื่อง "โอกาสหลังวิกฤตท่องเที่ยวไทย" ซึ่งผู้เขียนจะเชิญอาจารย์คนไทยจากมากเข้ามาเสาะประกอบการทางสังคมให้ฟัง

นอกจากเรื่องกาลีโนแล้ว ยังศึกษาภาพลักษณ์ประเทศไทยในสายตาต่างชาติ 10 ประเทศ และก้าววิเคราะห์เศรษฐกิจ VS รากหญ้าทัวร์ สนใจโปรดติดต่อ โทร.0-2561-2445 ต่อ 489, 409 (คุณภักชนหรือคุณปรภพมณ) หรือลงทะเบียนทางอินเตอร์เน็ตที่ <http://rpc.nrct.go.th/> หรือจะแจ้งไปทาง E-mail: rpcd@nrct.go.th ก็ได้เช่นกัน

งานนี้ฟรี ไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ

อีกมาตรการหนึ่งซึ่งมักมีผู้เสนอให้เป็นมาตรการฟื้นฟูการท่องเที่ยว คือการประกันชีวิตและประกันความเสียหายให้นักท่องเที่ยวอันเกิด

จากโรคระบาดหรือจลาจล เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจ

ผู้เขียนรู้สึกว่าเป็นมาตรการที่นอกจากจะไม่เกิดผลแล้ว ยังอาจสร้างผลกระทบในทางลบในด้านภาพลักษณ์อีกด้วย

ผู้เขียนเห็นว่าการทำประกันภัยให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติในเรื่องโรคระบาด ซึ่งเริ่มในสมัยรัฐบาลทักษิณ ไม่มีชาติอื่นเขาทำกัน เพราะจะมีคำถามว่าทำไมไม่ประกันให้คนไทยทุกคนและนักท่องเที่ยวไทยทุกคน

ที่จริงเวลาเราจะเดินทางไปประเทศพัฒนาแล้วถ้าเราไม่มีหลักฐานว่ามีกรทำประกันสุขภาพอุบัติเหตุไว้แล้ว ประเทศที่เจริญแล้วเขาไม่ออกวีซ่าให้เราด้วยซ้ำ

ในการศึกษาโดยสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติกว่า 6,000 คน ของสถาบันศึกษาโอบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือความปลอดภัย ยิ่งนักท่องเที่ยวมีรายได้สูง หรือมาจากประเทศพัฒนาแล้ว ก็ยิ่งมีความสนใจในประเด็นความปลอดภัยมากขึ้น และจะตัดสินใจไปที่อื่นแทน โดยไม่หวังว่าจะมีการทำประกันภัยไว้ให้หรือไม่

ยิ่งไปกว่านั้น การที่รัฐบาลประกาศว่าให้นักท่องเที่ยวทราบดีว่าทำประกันไว้แล้วยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวเห็นว่าความเสี่ยงนี้มีความเป็นไปได้มากขึ้นโดยเฉพาะในเรื่องความไม่สงบ เพราะรัฐบาลย่อมเป็นผู้รู้สถานการณ์ดีที่สุด

ประเด็นสำคัญของการฟื้นฟูการท่องเที่ยวไทยก็คือ หากเรายอมรับกันว่า การเมืองไทยจะยังไม่นิ่งไปอีกหลายปี การท่องเที่ยวไทยในประเทจะต้องกลายเป็นเสาหลักของภาคเศรษฐกิจท่องเที่ยว ไม่ใช่เป็นไกรทองบ่อนเช่นปัจจุบัน

กลยุทธ์หลักจะไม่ใช้การหัดตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่เป็นการกระจายนักท่องเที่ยวไปยังจังหวัดต่างๆ และดูแลทรัพยากรท่องเที่ยวไทยให้ยั่งยืนมากกว่า ทุกวันนี้ลงไปดูที่หัวหินหรืออัมพวาช่วงสุดสัปดาห์ นักท่องเที่ยวเบียดกันแทบตักน้ำตาย!!

ข้อสำคัญก็คือ การเยียวยาต้องทำให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการในท้องถิ่นได้ประโยชน์

ผู้เขียนจำได้ว่า เคยมีการจัดงานมหาสงกรานต์ในเชียงใหม่ นอกจากค่าโรงแรมแล้วเงินจากการจัดงานนั้นไปตกกับผู้ประกอบการในกรุงเทพฯ เสียส่วนใหญ่

นอกจากนี้วิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวยังขึ้นอยู่กับ segment ไหน เช่นการกระตุ้นทัวร์นักเรียนจะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ประกอบการรายย่อยและโลจิสติกส์ แต่ทัวร์ผู้สูงวัยจะได้กับบริษัททัวร์และโรงแรม จึงต้องคิดกระจายผลประโยชน์จากการกระตุ้นให้ทั่วถึงกัน

ไหนๆก็จะแก้ไขเรื่องความเหลื่อมล้ำก็ขอให้อำนาจความเหลื่อมล้ำในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้วย

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด

สถาบันศึกษาโอบายสาธารณะ